

(127. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Wij E M M A, Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk,

Bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot verhooging der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1893, ten behoeve van de werken tot verbetering der bevoeiing en afwatering van de *Solo-vallei*.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wets-ontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 30sten Januari 1893.

E M M A.

(127. 2.)

ONTWERP VAN WET.

IN NAAM VAN HARE MAJESTEIT WILHELMINA, ENZ.

WIJ EMMA, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is verbetering te brengen in de bevoeiing en den afvoer van het water in de streek, bekend onder den algemeenen naam van de *Solo-vallei*, en dat de gelegenheid behoort te worden geopend om in 1893 een aanvang te maken met de werken, welke daarvoor noodig zijn;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

Ten behoeve van de werken tot verbetering der bevoeiing en afwatering van de *Solo-vallei*, wordt onderafdeeling 72, Bevoeiingswerken, bruggen, wegen en andere waterstaatswerken, van het Ilde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1893 verhoogd met *een millioen vijfhonderd duizend gulden* (f 1 500 000).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Koloniën,

(127. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Reeds sedert geruimen tijd zijn maatregelen beraamd om verbetering te brengen in de bevoeiing en den afvoer van het water in de streek, bekend onder den algemeenen naam van de Solo-vallei. Om niet verder terug te gaan, zij er aan herinnerd dat in 1881 in Indië een voorontwerp tot stand kwam voor de bevoeiing van omstreeks 120 000 bouws in de vlakte van Sidaijoe, Lamongan en Grisse (uitmakende een gedeelte der Solo-vallei), hetwelk samenhang met een te maken scheepvaartkanaal ten dienste der prauwvaart op de Solo, in verband met de destijds ontworpen verlegging van den mond dier rivier naar Oedjoeng Pangka, met welke verlegging, volgens het aanvankelijk denkbeeld der ontwerpers, zou moeten gepaard gaan de afdamming der Kali Miring, waardoor de scheepvaart op de beneden Solo, welke van de Kali Miring gebruik maakt, zou worden belet.

Na de indiening van dit voorontwerp werd voortgegaan met de detailopnemingen, doch deze werden in 1885 gestaakt, omdat de Indische Regeering tot het inzicht was gekomen, dat, al viel het groote nut van het hier bedoelde werk niet te ontkennen, voorshands aan andere werken de voorrang moest worden gegeven.

Met het oog op de noodzakelijkheid om in den toestand der Solo-vallei verbetering te brengen, werden de gestaakte opnemingen in 1889 weder opgevat.

Sedert zijn onder leiding van den ingenieur PIERSON, chef der werken en opnemingen aan de Solo-rivier, de opnemingen, ook voor het gedeelte van de Solo-vallei buiten de bovenbedoelde uitgestrektheid van 120 000 bouws, ten einde gebracht en de daarop gebaseerde uitgewerkte ontwerpen en raming van kosten ingediend, terwijl tevens de oeconomische gevolgen zijn nagegaan, die van de uitvoering der ontworpen werken zijn te wachten. Door een en ander is de beslissing nopens deze aangelegenheid thans geheel voorbereid.

Aan de omschrijving der ontworpen werken, die de volledige goedkeuring van de Indische Regeering hebben weggedragen, meent de ondergeteekende eene korte uiteenzetting van den tegenwoordigen toestand der Solo-vallei te moeten laten voorafgaan. (1)

De Solo-vallei wordt begrensd: ten noorden door de heuvels welke het noordelijk kalkgebergte op Java vormen en zich in de richting van west naar oost langs de noordkust door de residentien Rembang en Soerabaja uitstrekken; ten oosten door Straat Madura en ten zuiden door de heuvels welke het midden-kalkgebergte van Java vormen. De zuidelijke en noordelijke grenzen vereenigen zich in het westelijk deel van de afdeeling Bodjenegoro.

De Solo-rivier breekt even beneden Ngawie door het midden-kalkgebergte, verlaat dat gedeelte in het westelijk deel van de afdeeling Bodjenegoro en stroomt voorts door de Solo-vallei in algemeen oostelijke richting naar zee. De gronden der Solo-vallei behooren tot de afdeelingen Bodjo-

(1) Deze uiteenzetting is hoofdzakelijk ontleend aan de door den ingenieur PIERSON samengestelde Memorie van Toelichting op de plannen tot verbetering der bevoeiing en afwatering van de Solo-vallei, welk stuk is gedrukt in het tijdschrift van het Koninklijk instituut van ingenieurs 1891-1892, verhandelingen enz., tweede aflevering blz. 58 vlg.